

Praktická typologie osobnosti

Obsah

1	Co je to osobnost?	3
2	Typologie GPOP	3
	Předpoklady teorie typů.....	4
	Základní dimenze GPOP	5
	Popis typů	6
	Popis temperamentů	12

1 Co je to osobnost?

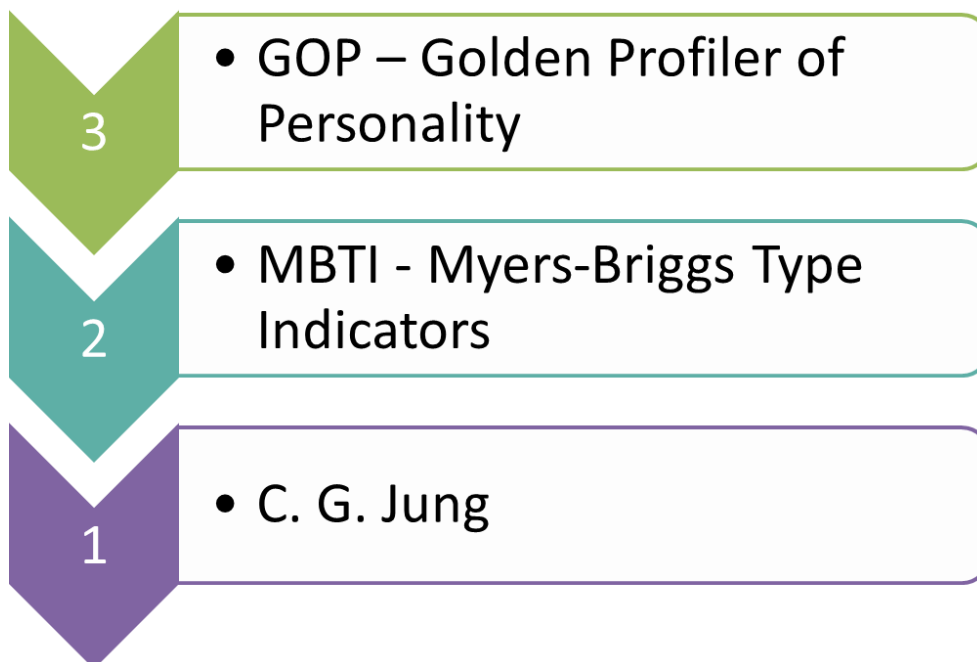
Existuje mnoho různých definic osobnosti. Osobnost je „krystalizací řetězců schémat úspěšných nebo neúspěšných zvládnání problémů, které se vyskytly před jedincem během života a které musel řešit.“ (G. Kaplan)

Na formování osobnosti se podílejí zejména:

- Dědičnost (dědičnost je odpovědná za zhruba 60–70 % osobnostních vlastností a výchova za zbývajících 30–40 %).
- Kultura
- Rodina – vzorce (základní vzorce se formují zhruba do 6 let věku)
- Skupinová příslušnost
- Životní zkušenosti

2 Typologie GPOP

Typologie GPOP je mocným pomocníkem sebepoznání. Je standardizovaná na českou populaci. Za pomoci typologie můžete najít porozumění pro rozdílné chování lidí. Jedná se o racionálně podložený systém, který se používá cca 50 let. Její základ položil již ve 20. letech minulého století švýcarský psychiatr C. G. Jung. Typologie žádný typ nekritizuje ani nechválí. Jen popisuje specifické charakteristiky. Typologie rozdíly vítá a používá je konstruktivně. Neexistují dobré nebo špatné typy, jen rozdíly.

Jung vycházel z předpokladu, že každý člověk je individuem a liší se od druhého. Přesto však v lidském chování hrají roli určité funkce, na jejichž základě lze předpovědět, jak se daná osoba bude chovat. Záleží na preferencích, jakým jedinec dává přednost. GPOP nemůže přesně vystihnout chování nebo vlastnosti osoby.

Typ je daný, můžeme ho ale rozvíjet. Každý typ má dva póly plus a mínus. Je dobré se pohybovat mezi póly a jen výjimečně se jich dotýkat.

„Všechno, co na druhých obdivujeme a co nás na nich dráždí, může vést k pochopení sebe sama.“ C. G. Jung

Až velmi často platí – „Podle sebe, soudím Tebe.“

- „Je strašně nesamostatná a není vůbec kreativní.“ „Co že? Chci splnit Tvůj úkol.“
- „Proč se hned urážíš?“ „Když ty mi to říkáš takovým tónem.“
- „Já to tak cítím.“ „Ale já se ptám, jaký pro to máš důvod?“
- „Minule jsi říkal něco jiného.“ „Ale teď je situace úplně jiná, miláčku!“
- „Co říkáš na ten nový projekt?“ „Nechápu, proč máme měnit něco, co funguje.“
- „Vždyť jsme se takto domluvili.“ „Domluvili? Já myslel, že to je jedna z možností.“

Předpoklady teorie typů

- Lidské chování není náhodné. Je v něm možné rozpoznat určité vzorce.
- Teorie vychází z toho, že v každé psychické aktivitě lze rozlišit dva procesy:
 - **vnímání** (smysly a intuice)
 - **rozhodování** (myšlení a cítění)
- Rozdíly v lidském chování vyplývají z preferencí. Chováme se tak a ne jinak, protože určitým způsobem chování dáváme přednost. Vyjádření preference se vyvíjí po celý život, avšak její zaměření zůstává stejné.
- Preference vznikají v našem raném věku a tvoří základ naší osobnosti. Teorie typů tvrdí, že se rodíme s jistými preferencemi a čím víc je používáme, tím více se upevňují. Významnou roli hraje prostředí, které preference může potlačovat nebo podporovat.
- Vynoří-li se životní otázky, odpovídáme na ně vždy základními preferencemi. Preference nám „diktuje“ jak prožíváme svět a jak se rozhodujeme. Dva jedinci mohou na tentýž podnět reagovat zcela odlišně.
- Preference hrají podstatnou roli, jak budeme přitahováni nebo odpuzováni druhými lidmi, úkoly či událostmi. Je možné nás typizovat. To znamená, že na základě osobnostního typu lze předpovědět, co nás uspokojuje a stimuluje a zjistit, co nás irituje a frustruje.

Základní dimenze GPOP

Způsob, jakým získáváte energii

- **E – Extraverze:** energii a podněty získáváte spíše z vnějšího světa, stykem a komunikací s lidmi.
- **I – Introverze:** energii a podněty získáváte spíše ze svého nitra, přemýšlením a vnitřním prožíváním.

Způsob, jakým získáváte informace

- **S – Smysly (vnímání, percepce):** upřednostňujete spíše smyslové vnímání a zaměření na fakta a podrobnosti o aktuální situaci.
- **N – Intuice:** upřednostňujete spíše intuitivní vnímání a zaměření spíše na budoucnost, globální situaci a možnosti plynoucí ze situace.

Způsob, který preferujete při rozhodování

- **T – Myšlení:** svědčí spíše pro objektivní a neosobní rozhodování pomocí racionální analýzy na základě zásad, efektivity a konzistence.
- **F – Cítění:** svědčí pro subjektivní rozhodování pomocí procítění, s ohledem na pocity lidí, individuální odlišnosti a kreativitu.

Způsob, kterým vyjadřujete převažující přístup k životu

- **J – Usuzování:** spíše preferujete usuzující a posuzující přístup k životu se sklonem k rozhodování a plánování.
- **P – Uvědomování:** spíše preferujete získávání dalších faktů a odkládání závěrů a rozhodnutí spojená s vyšší pružností a spontánností.

Pokud vám v níže uvedeném testu někde vyjde rovnost součtů, pokuste se rozhodnout, která ze stran je přeci jenom silnější. Pokud to není možné, protože se v dané oblasti skutečně cítíte v rovnováze, vepište do daného políčka obě písmena a mezi ně lomítko (např. E/I). Znamená to, že obě tendence nebo sklony jsou stejně silné

Popis typů

INFJ

INFJ – Tvořiví, vytrvalí. Angažují se pro druhé – nenápadně, účinně, osobně. Vyhovují jim komplexní problémy, které mají co dělat s lidmi i věcmi. Věří tomu, o co se zasazují. Dokáží se upnout k určité vizi. Dbají o široký přehled v souvislostech. Mají koncepty orientované na budoucnost a potřebují jasné struktury. Navenek projevují spíše subjektivně hodnotící stránku, vnitřně se spoléhají spíše na intuitivní vnímání.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Trénujte, jak být více objektivní a bližší realitě. Učte se uvažovat o relevantních datech a faktech.
- Učte se odhadovat, kdy je na čase tzv. "zvednout kotvy" a opustit vizi, která se ukáže být nedosažitelná.
- Učte se, jak sdělovat své myšlenky; můžete vystupovat více sebevědomě.
- Pokuste se nevnímat kritiku a konflikty tolik osobně.
- Myslete sám/sama na sebe a vaše vlastní, osobní potřeby, abyste se vyhnul/a vnitřnímu vyhoření.

INTP

INTP – Geniální teoretici; originální; hledají poznání; neprosazují se. Dokáží dobře pojmenovat základní principy komplexního systému. Stále se snaží doplňovat své znalosti a kompetence. Musí dbát na to, aby do svých představ započítali i ostatní lidi. Vysoce hodnotí expertní znalosti a jsou strategové – vizionáři. Navenek se projevují spíše intuitivně, vnitřně se spoléhají spíše na analytické rozhodování.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Pokuste se více dbát na to a komentovat, co lidé dělají dobře.
- Pokuste se zůstat u jedné věci a přejít k činům.
- Učte se nezdržovat menšími nedostatky, což projekt někdy nekonečně protahuje.
- Vyhledávejte více porozumění a komunikace s druhými lidmi, aby byli lépe schopní sledovat vaše úvahy.
- Požádejte druhé lidi o zpětnou vazbu; protože máte sklony k perfekcionismu, jste sám/sama sobě špatným kritikem.

INTJ

INTJ – Originální v myšlení; vytrvalí, pokud jde o vlastní ideje a cíle. Soustředí se na kritická témata. Jsou nezávislí; plánují koncepčně na abstraktní úrovni; mistrovsky ovládají ideje a systémy. Plánují strategicky. V komunikaci se soustředí jen na podstatné, mohou ztratit ze zřetele emocionální stránku člověka. Jsou to novátoři. Navenek projevují spíše analyticky hodnotící stránku, vnitřně se spoléhají spíše na intuitivní vnímání.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Věnujte svou pozornost nejdříve tomu, co lidé dělají dobře, až pak se pusťte do odhalování chyb.
- Měl/a byste více dbát na motivaci, postoje, emoce a potřeby druhých lidí.
- Pokuste se být pružnější a otevřenější.
- Učte se zapojovat do projektů, nápadů a plánů také druhé lidi; naučte se delegovat úkoly.
- Naučte se zvládat detaily a rutinu, i když je pro vás mnohem zábavnější pohyb ve světě teorií a abstrakcí.

INFP

INFP – Spolehliví, odpovědní se smyslem pro povinnost – z přesvědčení. Pokoušejí se porozumět a očekávají pochopení. Soustředí se na projekty, které pro ně mají hlubší smysl. Druhé řídí nepřímo, ze zákulisí. Usilují o jednotu a harmonii. Dbají na to, aby nápady byly uskutečnitelné. Zajišťují inspiraci. Navenek se projevují spíše intuitivně, vnitřně se spoléhají spíše na hodnotové rozhodování.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Naučte se rozlišovat, zda vaše vize a plánování jsou praktické a využitelné.
- Pokuste se zaměřit více na činy a méně na reflexi a rozjímání.
- Zacházejte opatrně se svým časem, abyste psychicky nevyhořel/a; jste velmi empatický/á, což může vést k tomu, že opominete vlastní osobní potřeby.
- Učte se dávat druhým lidem konstruktivní, kritickou zpětnou vazbu, která nebude tolik emocionálně zbarvená.
- Mluvte o svých idejích, snech a vizích tak, aby vás ostatní mohli při realizaci následovat.

ISFP

ISFP – Přívětiví; vřelí. Jsou citliví; upřímní, přímí, precizní. Dokáží se dobře vžít do druhých, v krizích jsou schopní utřídit informace. Jsou loajální spolupracovníci svých organizací. Termíny jsou pro ně jen příležitostné záchytné body. Dávají přednost konkrétním projektům, ve kterých jsou požadovány konkrétní činy a měřitelné výsledky. Navenek se projevují spíše realisticky, vnitřně se spoléhají na hodnotové rozhodování.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Rozvíjejte schopnost poskytovat kritickou zpětnou vazbu a být přitom o něco více objektivní.
- Neberte kritiku příliš osobně – vnímejte ji jako užitečnou zpětnou vazbu pro svůj osobní vývoj.
- Trénujte dodržování termínů a také dodržování pracovního postupu.
- Učte se dbát na obojí: na konkrétní skutečnosti i širší souvislosti.
- Myslete na osobní potřeby, abyste vnitřně nevyhořel/a.
- Naučte se občas ozvat, aby váš přínos a výkony byly patřičně oceněny.

ISTJ

ISTJ – Střízliví; spolehliví; přesní; ustálení. Silný smysl pro realitu, vyžadují měřitelné výsledky. Vyhovuje jim struktura, řád a stálost. Jejich pozornost je obrácena k bezprostředním potřebám organizace a mohou se hůře přizpůsobovat v nečekané situaci. Myslí na konkrétní úkoly, které je čekají. Ptají se po tom, co přináší konkrétní užitek. Navenek projevují spíše analyticky hodnotící stránku, vnitřně se spoléhají spíše na realističnost a smyslové vnímání.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Učte se více otevřenosti vůči inovacím, změnám a novým metodám.
- Pokud dojdete k rozhodnutí, myslete přitom na jeho účinek, se kterým je potřeba počítat především z hlediska osobních a sociálních hodnotových systémů lidí ve vašem okolí.
- Dávejte pozor, abyste se neztratil/a v detailech; mohlo by se stát, že byste přehlédli/a širší souvislosti nebo také kontakty a vztahy, které hrají svou roli na pozadí úkolu.
- Pokuste se být více pružný/á při používání pravidel.
- Naučte se občas říci „ne“, pokud jde o odpovědnost v nejrůznějších oblastech vašeho života – mohl/a byste vnitřně vyhořet.

ISFJ

ISFJ – Pilní; pečliví; odpovědní. Starají se o stabilitu a důvěryhodnost. Podporují, pomáhají, přikládají ruku k dílu a vykonávají, co je třeba. Využívají své zkušenosti, mají zájem o okamžité, viditelné výsledky. Vyhýbají se abstraktním konceptům. Dbají na jasný směr, chtějí mít jasný rámec a zaručují spolehlivost. Navenek projevují spíše subjektivně hodnotící stránku, vnitřně se spoléhají spíše na realističnost a smyslové vnímání.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Vystupujte více sebevědomě a více uvolněně, zvláště tam, kde jde o řízení druhých lidí.
- Častěji mluvte o svých představách a říkejte druhým, čeho jste dosáhl/a.
- Naučte se větší uvolněnosti v přímém kontaktu s konfliktem.
- Se změnami zacházejte s větší otevřeností a tolerancí, pokud jde např. o to, něco zkusit trochu jiným způsobem.
- Pokuste se najít rovnováhu mezi krátkodobou praktickou vizí a budoucími možnostmi.

ISTP

ISTP – Bdělí a pozorní pozorovatelé. Nohama stojí pevně na zemi. Ptají se, co se stane, jak se to stane a jestli to bude k užítku. Užívají si přítomného okamžiku. Rádi řeší konkrétní problémy. Jsou prakticky založení. Milují skrytý humor. Někdy si nedokáží uvědomit dlouhodobé důsledky. V myšlení jsou konkrétní a přímočaří. Jsou pružní a rychle reagují. Navenek se projevují spíše realisticky, vnitřně se spoléhají spíše na analytické rozhodování.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Naučte se otevřít druhým lidem a sdělovat to i slovně, aby druzí lidé nebyli tak překvapení.
- Učiňte zvyk ze stanovení cíle, určení plánu a dodržování pracovního postupu.

- Rozvíjejte lepší cit pro potřeby druhých lidí.
- Myslete také na dlouhodobé působení toho, co děláte dnes.
- Soustřeďte se na to, abyste nejdříve viděl/a výsledky běžícího projektu, ještě než se pustíte do něčeho nového.

ENTJ

ENTJ – Rázní; ovládají formu a strukturu. Chtěli by se ujímat vedení. Nemají smysl pro nízkou výkonnost. Chtějí, aby se s nimi zacházelo spravedlivě, jsou málo tolerantní k nedokonalosti. Mistrovsky zvládají analýzu a objektivní kritiku. Dlouhodobě plánují a dávají přednost koncepčním návrhům. Pohybují se na úrovni idejí. Jsou otevření kritické zpětné vazbě. Navenek projevují spíše analyticky hodnotící stránku, vnitřně se spoléhají spíše na intuici.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Usměrněte občas svou rychlost – při velmi rychlém rozhodování se můžete dopouštět častých chyb.
- Buďte citlivý/á, pokud jde o potřeby a nedostatky lidí; berte na druhé ohled, nezapomínejte vyjádřit chválu a kladné hodnocení.
- Dejte prostor i druhým, aby vnesli vlastní představu o řízení projektu a druhých lidí.
- Svou pozornost zaměřte více na detaily.
- Myslete na to, že emoce a hodnoty hrají ve vašem okolí důležitou roli.
- Při rozhodování se na věc podívejte z různých úhlů pohledu.

ENFJ

ENFJ – Cení si harmonických vztahů, mají silné ideály. Jsou loajální k zaměstnavateli, k partnerovi resp. k partnerce. Dokážou zprostředkovat nadšení. Jsou schopní vést diskusi ohleduplně a s taktem. Musí dávat pozor, aby na sebe nepřevzali příliš mnoho úkolů z ohledu na druhé lidi. V lidech dokáží probudit to nejlepší. Jsou pečliví při plánování. Navenek projevují spíše subjektivně hodnotící stránku, vnitřně se spoléhají spíše na intuici.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Dávejte pozor na to, jak osobně zacházíte se svou loajalitou - může se vám stát, že budete slepě loajální s určitou skupinou, projektem nebo oddání určité věci.
- Nezapomínejte, že ne všichni jsou tak obětaví jako vy.
- Vyhněte se tomu, abyste se nadměru snažil/a vyhovět nárokům druhých lidí nebo se jim přizpůsoboval/a.
- Opakovaně se vám stává, že si kritiku berete velmi osobně. Vnímejte kritiku jako užitečnou zpětnou vazbu vašeho osobního rozvoje.
- Věnujte dostatek času svým rozhodnutím. Dbejte na to, abyste dostatečně reflektoval/a všechny souvislosti.
- Dbejte na jednotlivosti – může se stát, že opomenete důležitá fakta nebo rámcové podmínky. Když musíte něco prezentovat, vědomě se zaměřte na to, abyste do prezentace zařadil/a přesné detaily a věcné informace.

ENFP

ENFP – Duchaplní; tvořiví; spontánní. Stále vyhledávají nové možnosti. Působí inspirujícím dojmem. Často se spoléhají na schopnost improvizace, přesvědčují svým sebevědomím. Hovoří energicky a s nadšením. Potřebují určitou strategii postupu. Život je pro ně napínavým dobrodružstvím. Navenek projevují spíše intuici, vnitřně se spoléhají spíše na subjektivně hodnotící stránku.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Nezapomínejte se příliš intenzivně problémy a potřebami ostatních.
- Učte se klást si cíle; pečlivě vyberte jednu strategii postupu, na kterou se můžete spolehnout a zůstaňte u věci, až dojdete k cíli a úkol ukončíte.
- Více dbejte na detaily a rutinu, které mají svůj smysl a zaujímají své místo ve vlastním žebříčku hodnot.
- Kritiku si neberte příliš osobně – kritiku proměňte v užitečnou zpětnou vazbu pro osobní rozvoj.
- Zastavte se a nejdříve se zamyslete, než se rozběhnete nějakým směrem. Ostatní by to mohlo frustrovat. Nevědí, že jako typ ENFP dokážete změnit směr uprostřed běhu.

ENTP

ENTP – Dynamičtí; orientovaní na budoucnost; podnikaví. Působí inspirujícím dojmem. Jejich cíle leží za viditelným horizontem. Přebírají iniciativu a uvádí do chodu různé změny. Přicházejí s tvořivými nápady. Mají rádi otevřené, komplexně položené otázky. Za určitých okolností se zaplétají do detailů. Od svého okolí očekávají postoj zaměřený na nalézání řešení. Navenek projevují spíše intuici, vnitřně se spoléhají spíše na analytický úsudek.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Myslete na to, jakou důležitou roli hrají city – všechno se nedá vyřešit rozumem.
- Více zájmu věnujte detailům a dovádějte projekty do konce.
- V zorném poli zachovejte obojí – realitu přítomnosti a výhledy do budoucnosti.
- Dávejte si pozor, abyste druhé příliš výrazně nekontrolovali a nadměrně je neřídili/a.
- Učte se používat pravidla a předpisy k tomu, abyste dospěl/a do cíle.
- Projevujte vůči druhým více uznání a kladného hodnocení.

ESTJ

ESTJ – Praktičtí; realističtí. Plánují a organizují různé akce. Musí si dát pozor na to, aby nezapomněli na osobní potřeby druhých lidí. Jsou experty na to, jak operativně něco uskutečnit. Za směrodatné považují pouze výsledky. Jsou přímí a vystupují rezolutně. Problémy řeší přímo a rozhodně. Navenek projevují spíše analyticky hodnotící stránku, vnitřně se spoléhají spíše na realističnost.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Máte sklony chovat se občas neomaleně; pokuste se brát ohledy na potřeby, přání a pocity druhých lidí.
- Pravidelně přemýšlejte o svých očekáváních vůči druhým lidem – to je důležité, pokud chcete druhé lidi motivovat.

- Trénujte umění zprostředkování pozitivní zpětné vazby.
- Buďte otevřený/á novým metodám, jak některé věci dělat; vyslechněte nápady, alternativy a informace od druhých lidí.
- Věnujte více pozornosti nadřazeným souvislostem, abyste v nich mohl/a zakotvit krátkodobé cíle.

ESFJ

ESFJ – Přátelští; společenští; dbají o vztahy. Oživí profesionální setkání o osobní rozměr. Dokáží dobře organizovat a jsou zakotvení v realitě. Dbají o dodržování dohod. Nenechají se snadno odradit od osobního názoru. Vkládají hodně energie do vytvoření atmosféry spolupráce. Navenek projevují spíše svou subjektivně hodnotící stránku, vnitřně se spoléhají spíše na realističnost.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Učte se říkat „ne“, abyste se vyhnul/a zátěži a duševnímu vyhoření.
- Naučte se přijímat zpětnou vazbu a udržet přítom věcnou rovinu.
- Pokuste se být o něco pružnější a změňte své rozhodnutí, pokud vám jsou předloženy nové informace.
- Slyšte na návrhy druhých, kteří předloží, zda a jak by se případně nějaká věc dala uchopit jinak nebo dala udělat jiným způsobem.
- Čas od času se podívejte na širší souvislosti místo ulpívání na malých detailech.
- Měl/a byste se pokusit kontrolovat pracovní zátěž, abyste se vyhnul/a krizím.

ESFP

ESFP – Otevření; veselé povahy; spontánní. Snadno přemluví lidi ke spolupráci. Dávají přednost pracím, které jsou konkrétní, uchopitelné a praktické. Chtějí dosáhnout „užitku pro lidi“. Dobře vyjednávají. Musí udržovat rovnováhu mezi naléhavými pracovními úkoly a společenským životem. V týmu udržují společného ducha. Práce jim musí přinášet radost. Navenek se projevují spíše realisticky, vnitřně se spoléhají spíše na subjektivně hodnotící stránku.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Dbejte na vyrovnanost mezi potřebnými nutnými pracemi a přátelským posezením.
- Pokuste se správně určovat priority a dokončovat úkoly včas.
- Myslete na to, aby všechny možné druhy informací byly cenné a využitelné.
- Pokud nadměrně vsadíte na optimismus a soustředíte se převážně na osobní aspekty určité věci, pak to snadno povede k tomu, že opomenete logická fakta.
- Učte se říkat „ne“ – chraňte sám/sama sebe před nadměrnou zátěží, kterou jste ohrožen/a.

ESTP

ESTP – Věcní; „spěchej pomalu“; spontánní; praktičtí. Přistupují k věcem optimisticky, snaží se je zvládnout; dávají přednost věcem, které lze uchopit, rozebrat a opět složit. Zkušenosti jsou pro ně důležitější než teorie. Vyžadují vyšší tempo a pružnost. Musí dbát na priority a cíle. Dobře se přizpůsobí. Navenek se projevují spíše realisticky, vnitřně se spoléhají spíše na analytický úsudek.

NĚKOLIK TIPŮ PRO OSOBNÍ ROZVOJ

- Určete si priority a cíle, aby o vás nevznikl dojem, že jste nezodpovědný/á a druhé vystavujete stresu.
- Pokuste se domyslet dlouhodobý účinek svého jednání a neusilujte pouze o nalezení rychlého řešení.
- Vyhýbejte se, pokud možno, situacím, ve kterých máte dojem, že je omezována vaše svoboda a jste pod kontrolou.
- Pokuste se brát ohled na pocity druhých lidí.
- Učte se znát hodnotu teorií a abstraktních konceptů.
- Buďte více tolerantní k lidem, kteří potřebují více času a vnitřní reflexi předtím, než se do něčeho pustí.

zdroj: Hogrefe

Popis temperamentů

- **Strážci SJ** - stabilita, předvídatelnost, spolehlivost
- **Hráči SP** - akce teď a tady, svoboda, okamžitý dopad
- **Racionálové NT** - Rozumět, prověřovat, kompetentnost, zdokonalování
- **Idealisté NF** - Harmonie, jedinečnost, hlubší smysl

Idealisté NF

Idealisté NF kombinují Intuici (N) s Cítěním (F), díky čemuž mají nadprůměrné mezilidské dovednosti. Jsou to jedinci s diplomatickou inteligencí. Mají v sobě cosi výjimečného a zvláštního, jakoby z jiného světa. To jim umožňuje v lidech probudit skryté dobré i špatné stránky. Lidé tohoto temperamentu chtějí vyčnívat z davu a chtějí, aby po nich něco zůstalo. Chtějí být obdivováni, oceňováni a stále hledají přesah z každodenní rutiny. Touha zapsat se do paměti ostatních je vedena jejich snahou o dosažení integrity. V životě vyhledávají drama a prvky výjimečného významu a smyslu, přičemž často nestojí oběma nohama na zemi. Chtějí se stále něčím unášet, někoho omračovat a občas mohou na okolí působit jako histrióni. Jsou příznační pro věčné hledání sebe sama a nalezení ideálu. Je pro ně příznačná orientace na lidskou stránku organizace. NF upřednostňují lidský aspekt před aspektem věcným. Idealisté bývají obvykle komunikačně zdatní, a to jak slovem psaným, tak mluveným. Dokáží výborně chválit a oceňovat ostatní. Tak jak dokáží ocenění rozdávat, tak rádi je také přijímají. Ve svých zájmech bývají přelétaví a neustále hledají nějaké novinky. Jde jim hlavně o prožitek ze života, který musí přesahovat běžný význam a smysl události. Mezi jejich silné stránky patří osobní kouzlo, schopnost péče o lidi a výborné formulační dovednosti. Umějí efektivně komunikovat na úrovni věcné, úkolové i osobní a mezilidské. Bývají plni nápadů a mohou být nadprůměrně hovorní, čímž mohou jít ostatním na nervy. Mají schopnost vidět ve všem špatném něco pozitivního a přeměňovat problémy na příležitosti. Co jiní vidí jako obtíž, vidí Idealisté jako výzvu a možnost naučit se něčemu novému. Pokud mají nějaké pesimistické myšlenky, obvykle si je nechávají pro sebe. Čas od času mají sklon rozhodovat spíše na základě osobních vztahů, než na základě nestranného hodnocení.

Racionálové NT

Racionálové NT se opírají o kombinaci Intuice (N) a Myšlení (T). Jsou nazýváni tzv. prométheovským typem, protože se snaží být nad věcmi, zvládnout je a proniknout do jejich podstaty mnohem intenzivněji, než ostatní typy. Je jim vlastní touha všechno poznat a pochopit skrze své abstraktní myšlení. Snaží se mít kontrolu nad světem a skrze porozumění se jím snaží pohnout a zkrotit jej. Porozumění je pro ně prvotní a zajímá je hlavně, proč něco funguje a už méně, k čemu je to dobré. Mají rádi koncepční práci směřující za hranice přítomné chvíle, mají tzv. strategickou inteligenci. Tito jedinci rádi utvářejí systémy, soustavy a spojují věci dohromady. Jsou schopni zvládnout komplexní systémy a zajímají se o řešení obecných a složitých úloh. Baví je řešení věcí, které nikdo předtím nevyzkoušel. Pokud jsou přesvědčeni o své pravdě, budou ji hájit proti všem možným protivenstvím. Tyto typy nesnášejí opakování chyb. První chyba je podle nich omluvitelná, druhá naprosto nemyslitelná. Řídí se heslem, že: „jednom hlupák se dvakrát spálí o stejná kamna“.

Racionálové NT chtějí věci ovládat a kontrolovat. Nicméně jen do té míry, která jim umožňuje rozvíjet dovednosti a kompetentnost, neusilují tedy o moc samu o sobě. Projev Racionálů NT vychází z jejich analytické inteligence. Dokáží poukazovat na rozdíly a výborně rozlišovat. Tradice, ortodoxie, zvyklosti a zavedené způsoby jim nic neříkají a mohou jimi pohrdat. Minulost je pro ně něčím, co je již mrtvé a typická je pro ně orientace na budoucnost. Zajímají se o možnosti a o to, co se může stát. Zabývat se minulostí je pro ně ztráta času. Jejich silnou stránkou je schopnost vidět potenciál, „rentgenovat“ intelektem práci svoji a jiných a snadno dokáží odhalit samotnou podstatu problému. Mezi jejich možné slabiny lze považovat mezilidskou necitlivost, chabý odhad na lidi a 20 netrpělivost. Pro okolí mohou být také někdy nečitelní. Jsou objektivní, pracovití, obdivují myšlenky, jednoduchost a vysokou funkcionalitu.

Strážci SJ

Ve Strážci se snoubí Smyslové vnímání S s Usuzováním J. Strážci bývají důkladní, soustavní, spolehliví, předvídatelní a pracují trvalým tempem. Jsou obdařeni logickou inteligencí. Strážce se pečlivě stará o všechny záležitosti a má vyvinutý smysl pro zodpovědnost. K povinnostem mívají Strážci kladný vztah a totéž očekávají od ostatních. Rádi dohlíží na běh společnosti a udržují tradice. Bývají konzervativní a neradi vystupují z davu. Umějí být rázní a odhodlaní a rádi dělají to, co funguje. Lidé s tímto temperamentem nikdy nezapomenou na vaše narozeniny a jiná výročí. Umějí si také snadno vybavit jména významných lidí a v paměti jim zůstávají nařízení, paragrafy a normy. Snadno si vybavují historiky a události a říká se o nich, že mají „paměť jako slon.“ Rádi používají různá pořekadla a průpovědky a nešetří výstrahami a varováními před možnými riziky a nebezpečími. Strážci jsou šetrní, ukáznění a mají sklon střídat si na horší časy.

Mezi silné stránky Strážců patří schopnost stabilizování problematické situace, odhodlanost a rozhodnost. Věř ve ctnostné jednání, ctí předpisy a odvádějí přesnou a precizní práci. Mívají výtečný realistický odhad a málokdy udělají chybu v detailech. Jsou velmi spravedliví a důkladní. Za možnou slabinu lze považovat jejich rozčarování v případě, že věci nejdou tak, jak očekávají. Tato nesnáze je může vyvést z rovnováhy a uvést v chaos. Mohou mít problém vidět věci celostně a v širších souvislostech, protože se příliš zaměří na detail. Jejich příprava na případnou kalamitu (která ani

nemusí přijít) je může velmi vyčerpat a nemusí jim zbývat čas a energie na jiné záležitosti. Strážci mohou přehnaně zdůrazňovat kázeň a občas také kladou zbytečně velké nároky na druhé.

Hráči SP

Hráči SP kombinují Smysly (S) a Vnímání (P). Základním znakem tohoto temperamentu je vzpoura proti různým poutům, vazbám a závazkům. Jsou to jedinci disponující taktickou inteligencí. Tito lidé potřebují volnost a nevázanost. Jejich silnou stránkou není kalkulování, vyčkávání a připravování se na zítřek. Důležité je co je teď a tady. Nemají sklon ke „křečkování“ a rádi se rozdělí o cokoli, co je v daný okamžik dostupné. Zpravidla jim nedělá problém čelit krizovým situacím a mohou se pochlubit sebedůvěrou a neohrožeností pramenící z jejich zakotvenosti ve skutečnosti. Nemají rádi přepisy, nařízení a řady. Považují je za zpátečnické, protože každá nová situace vyžaduje nové přístupy. Hráči SP mají sklon k akci a nechávají se rádi unášet přítomnou chvílí a právě probíhající činností. Jsou výbornými vyjednaváči, řeší efektivně to, co je potřeba. Vyzařuje z nich odhodlaná autorita a ostatní je respektují. Hráči potřebují neustálý adrenalin a je-li krizová situace zažehnána, mohou se začít nudit. Těmto jedincům nevadí tlak, mají rádi nebezpečí a riziko. Bývají impulzivní a svojí neohrožeností dokáží strhnout ostatní. Pokud je začne sužovat vnitřní nejistota, nedávají to na sobě znát. Hráči vynaloží veškeré úsilí, aby dosáhli toho, co si umanuli. Všechno chtějí zkusit a občas se stává, že jsou impulzivní a dělají věci dřív, než si je promyslí. Mezi jejich silné stránky patří podle Vynikají velkou výkonností a snadnou adaptací na nové podmínky, snadno se učí novým dovednostem. Možné slabiny lze najít v jejich nechuti cokoli plánovat. Někdy mohou také působit na ostatní lidi povrchně, protože mohou působit jako někdo, kdo se nerad pouští do hloubky věcí.